

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMINĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează **ADMINISTRAȚIEI** Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează **REDAȚIEI** Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se inapozază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

A doua adunare pancreștină pentru pace

Intre 28 iunie—3 iulie 1964 a avut loc la Praga a doua Adunare Pancreștină pentru Pace, convocată și pregătită de Conferința Creștină pentru Pace de la Praga. La această Adunare au participat peste 700 delegați ai diferitelor Biserici, confesiuni și grupări religioase din 52 țări, de pe cele cinci continente, 73 de observatori, peste 74 oaspeți și peste 52 ziariști. Bisericile din Țara noastră au fost reprezentate printr-o delegație de 20 membri, din care au făcut parte I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, I. P. Sf. Nicolae al Banatului, P. Sf. Visarion, vicar patriarhal, consilieri de la Patriarhie și profesori de la cele două Institute Teologice și seminarii, ca reprezentanți ai B.O.R., Dr. Fr. Müller, episcop, reprezentant al Bisericii luterane, Al. Buthi, episcop, reprezentant al Bisericii reformate, arhimandritul Dirayr Mardichian, conducătorul cultului armean, dl prof. Covaci, reprezentant al Bisericii unitariene, ș. a. Delegația a fost condusă de I. P. Sf. Mitropolit Iustin.

Lucrările Adunării au început printr-un serviciu divin ecumenic, care a avut loc în Biserica „Betleem”, unde și-a dezvoltat activitatea sa predicatorială înainte cu mai bine de 500 ani Ioan Huss. Acest serviciu ecumenic, în care, cântările și rugăciunile ortodoxe alternau cu imnele și rugăciunile protestante, a fost condus de Prof. J. L. Hromadka, profesor la Facultatea de Teologie protestantă din Praga și președintele Conferinței Creștine pentru Pace, și de I. P. Sf. Mitropolit Nicodim al Leningradului. Erau prezenți alături de pastori protestanți de toate nuanțele și de ierarhi și preoți ortodocși și preoți catolici, doi reprezentanți ai cultului mahomedan și chiar un călugăr budist.

Amintim că, în zilele următoare, primul punct din program era rugăciunea cu explicații biblice săvârșită pe grupe. La una din grupe a condus ora biblică P. C. Prof. rector S. Vlađ, care a vorbit în trei zile consecutiv despre felul cum legământul de viață și pace al lui Dumnezeu s-a arătat în legământul cu Avraam și legământul cu Moisi și s-a împlinit și descoperit deplin în legământul veșnic al lui Iisus Hristos, viața și pacea tuturor.

Lucrările celei de a 2-a Adunări pancreștine pentru pace s-au desfășurat având ca lozincă cuvintele profetului Maleahi: Legământul meu este un legământ de viață și pace.

Ședințe plenare au avut loc în sala spațioasă „Smetana”, aranjată anume cu aparate și având traducători ca fiecare participant să poată asculta rapoartele ce se citeau și discuțiile ce se purtau în una din cele patru limbi oficiale admise și anume: engleză, franceză, germană și rusă. În adunările plenare care au avut loc în 28 VI după amiază și seara și în 29 toată ziua și-a ținut prof. Hromadka cuvântarea, în care a amintit de primul război mondial care a început înainte cu 50 ani și de cel de al 2-lea război mondial care a început înainte cu 25 ani și pornind de la de-

zastrele aduse de acestea, a accentuat responsabilitatea ce revine Bisericilor și națiunilor pentru evitarea unui nou dezastru. A vorbit apoi despre activitatea Conferinței Creștine pentru Pace, despre îndatoririle ce le are, despre scopurile pe care le urmărește, despre sensul Legământului lui Dumnezeu cu noi pentru viață și pace, despre obligația ce o impune creștinilor acest legământ de a fi luptători pentru pace, despre problemele mari la a căror soluționare fericită Conferința Creștină pentru Pace trebuie să-și dea contribuția, participând activ la asigurarea păcii și la promovarea coexistenței pașnice între popoare. S-a citit apoi Raportul secretarului general al Mișcării (Ondra), întocmit pentru a 2-a Adunare pancreștină, în care s-a subliniat activitatea C.C.P.P., desfășurată în intervalul dintre prima și a 2-a adunare (1961—1964). Astfel s-a vorbit despre comisiunile permanente de studii din cadrul C.C.P.P., despre ecoul ce l-a avut activitatea desfășurată în acest interval, despre felul cum își îndeplinea C.C.P.P. misiunea în accentuarea responsabilității creștinilor pentru pace, despre colaborarea cu alte organizații ecumenice și bisericesti din lume în situația contemporană ecumenică, despre situația internațională contemporană și datoria concretă a C.C.P.P. și a tuturor creștinilor în această situație, despre necesitatea cooperării cu alte organizații pacifiste și perspectivele de lucru pînă la a 3-a Adunare pancreștină pentru pace.

În ședințele plenare din aceste zile s-au citit și referatele secundare purtînd titlul: 1. „Foamea și independența economică” (Reflexii din America Latină), în care referentul Emilio Castro (Uruguay), spunînd că trei sferturi din omenire trăiește în condiții subumane, e subalimentată, cheamă pe creștini să participe activ la lupta împotriva foamei, pentru independența politică și economică a țărilor în curs de dezvoltare, pentru dreptate socială, ca produsul muncii să aparțină tuturor celor ce muncesc, pentru dezarmarea generală și totală și folosirea fondurilor eliberate astfel în scopul ridicării nivelului economic și cultural al popoarelor din Asia, Africa și America Latină;

2. „Libertate și umanitate”, în care referentul R. Andrimanjato (Madagascar) — vorbind în deosebi despre situația din Africa — a condamnat colonialismul și neocolonialismul și a îndemnat pe creștini la sprijinirea eliberării popoarelor înrobite, la promovarea dezvoltării lor economice și culturale, la unitate în lupta pentru libertate, pace și progres;

3. „Lupta pentru pace și independență în Asia”, în care s-a făcut o dare de seamă despre mișcarea japoneză pentru pace în Asia și o chemare către creștini de a ajuta la lupta împotriva neocolonialismului, pentru democrație, independență națională și pace;

4. „Responsabilitatea creștinului într-o lume teh-

nicizată”, în care referentul H. Cox (S.U.A.), prezentînd concepția biblică pozitivă despre muncă și tehnică și combătînd interpretările religioase negative ale tehnicii, a chemat pe creștini să sprijinească acțiunea pentru folosirea tehnicii în scopuri pașnice, nu în slujba războiului, ca astfel omenirea să-și făurească în pace o viață îmbelșugată și fericită;

5. „Problema coexistenței ca legămînt de viață și pace”, raportul prof. V. Borovoi (U.R.S.S.) fundamentat pe o bogată literatură, în care se arată că legămîntul lui Dumnezeu cu noi este chemare la coexistență pașnică între popoare și deci la luptă împotriva înrobirii, împotriva războiului, pentru dezarmare generală și totală, pentru rezolvarea tuturor problemelor prin tratative, pentru colaborare și prietenie între popoare.

În ședința plenară din 28 VI s-au citit mesajele adresate Adunării de către: Secretarul general al O.N.U., U. Thant, Sanctitatea Sa Alexei, patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse, catolicosul Bisericii din Georgia, Bisericile din Japonia și Grecia, Prea Fericitul Patriarh Justinian (citit de I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei), Patriarhia bulgară, Biserica coptă, Biserica din Sierra Leone și multe telegrame de salut. Adunarea a trimis telegrame președintelui R. S. Cehoslovacia și președinților celor patru mari puteri (Anglia, Franța, S.U.A., U.R.S.S.).

În zilele de 30 VI—2 VII înainte de masă lucrările s-au desfășurat în cele 10 comisii în care s-au dezbătut temele: Comisia I-a, Pace și dreptate; Comisia II-a, Pace și libertate; Comisia III-a, Pacea și războiul rece; Comisia IV-a, Pacea și noile State; Comisia V-a, Pacea și problema germană; Comisia VI-a, Pacea și abuzul cu creștinismul; Comisia VII-a, Dezarmarea; Comisia VIII-a, Contribuția tineretului pentru pace; Comisia IX-a, Pacea și ecumenismul; Comisia X-a, Pacea și catolicismul.

Membrii delegației noastre au fost împărțiți în toate comisiile, unde au adus contribuția lor la lămurirea problemelor discutate. I. P. Sf. Mitropolit Iustin i s-a încredințat conducerea comisiei I în calitate de președinte; P. Sf. Visarion a fost președinte la comisia IV și membru în comisia de redactare a rezoluțiilor, iar Prof. M. Șesan a lucrat în Comitetul executiv, făcînd parte din prezidiu.

În ziua de 2 VII după masă și în 3 VII s-au ținut ședințe plenare, în care s-au prezentat și discutat rapoartele comisiilor, li s-a dat forma definitivă și s-au votat. S-au prezentat, s-au discutat dîndu-li-se forma definitivă și s-au votat apoi Mesajul adresat Bisericilor și creștinilor și Apelul adresat guvernelor, parlamentelor și personalităților marcante ale lumii.

— Mesajul către Biserici și credincioși are patru părți: a) Legământul lui Dumnezeu este pentru toată lumea; b) Pacea lui Dumnezeu și pacea lumii; c) Credințioșia lui Dumnezeu și vino-

(Continuare în pag. 2)

A doua adunare pancreștină pentru pace

(Continuare din pag. 1)

văția noastră; d) Angajamentul nostru pentru lume.

In acest Mesaj se spune, între altele, în rezumat, următoarele: că prin legământul încheiat de Dumnezeu în Iisus Hristos cu toată omenirea sintem legați în iubire și solidaritate cu toți oamenii, fără deosebire de rasă, religie sau concepție despre viață. Legământul lui Dumnezeu nu ne scoate din lume, ci ne trimite în lume, ne eliberează pentru iubirea către toți oamenii și spre răspundere pentru tot ce se întâmplă în lume. El ne obligă să luăm hotărâri concrete, ca să rămânem astfel pe calea urmării lui Hristos.

Crucea lui Iisus Hristos este pacea și învierea Lui este viața. Hristos lucrează prin duhul Său în inima oamenilor încrederea, înțelegerea, disponibilitatea pentru dialog și eliberarea de frică. El este pacea, care depășește toată mintea. Paceă lui e mai mult decât pacea lăuntrică și decît bunele relații internaționale. Ea ne face gata de jertfă. Ea ne împinge să luptăm împotriva foamei și mizeriei, nedreptății și neîncrederii. Ea ne dă ocazia să facem ceva pentru aproapele nostru și crează posibilitatea de a viețui împreună. De aceea nu putem participa la pacea în Iisus Hristos decît dacă intrăm în relațiile dintre popoare împăcarea și încrederea și dacă înlăturăm barierele neînțelegerii și prejudecăților.

Adunarea salută cu bucurie chemările fraților și surorilor din multe Biserici, în deosebi declarațiile Consiliului Ecumenic al Bisericilor, care cheamă pe oameni să urmeze calea păcii. Consiliul Ecumenic al Bisericilor a declarat: „Voia lui Dumnezeu este pacea”. O încurajare pentru noi a fost și enciclica „Pacem in terris”, pentru că ea dă expresie hotărîtă voinții pentru pace. Adunarea exprimă nădejdea că sesiunea din toamna acestui an a Conciliului II Vatican va da un apel limpede pentru pace.

Legământul Domnului ne face conștienți despre ce datorăm noi omenirii, față de care sintem obligați în numele lui Hristos la iubire și solidaritate. Recunoaștem vinovăția noastră pentru că lucrarea noastră pentru înțelegere și pace a fost neîndestulătoare. Astfel, numai sinoade singulare ale Bisericilor au condamnat războiul atomic. Nu toate comunitățile creștine au depășit prejudecățile rasiale. Creștinii nu sînt suficient angajați în acțiunea pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului. Putem purta mult timp răspunderea pentru faptul că se cheltuiesc milioane pentru înarmări, în timp ce în fiecare zi sute de milioane de oameni mor de foame?

Evangelhia, legământul lui Dumnezeu, e îndreptată în chip concret spre viață și pace. Ea nu îngăduie creștinului să refuze participarea la cauza păcii. Cel ce nu se angajează pentru pace, sprijinește forțele războiului rece, care în epoca atomică pot duce la o catastrofă mondială.

Adunarea exprimă bucuria pentru tratatul de la Moscova, prin care se interzic experiențele cu arme atomice în trei medii, pentru acordul de a nu folosi spațiul cosmic în scopuri militare și pentru hotărîrea de a reduce producția de material fisibil pentru bombe atomice. Adunarea cheamă la sprijinirea oricărui efort, de ori unde ar veni, care ar putea înlătura primejdia războiului atomic și ar ajuta la realizarea proiectului dezarmării generale, totale și controlate. Adunarea cheamă la angajare activă pentru ca Conferința pentru dezarmare a celor 18 State să ajungă curînd la rezultate pozitive; pentru ca să fie aplicat principiul renunțării la folosirea forței în rezolvarea litigiilor de frontieră; pentru ca să se încheie acorduri de neagresiune, să se creeze zone denuclearizate și să înceteze și experiențele subterane cu arme atomice; pentru ca să se interzică transmiterea directă sau indirectă către alte state a armelor atomice; pentru ca să desființeze bazele militare de pe alte teritorii și să fie retrase trupele de ocupație din țări străine; pentru ca să nu existe amestec militar sau subversiune din afară

250 de ani de la moartea lui Constantin Brîncoveanu

Intre cei mai de seamă domnitori ai Țării Românești se numără și Constantin Vodă Brîncoveanu (1688—1714), de la moartea căruia s-au împlinit la 15 august, 250 de ani. Se cuvine deci să scriem cîteva rînduri despre viața sa, despre înfăptuirile sale din cursul celor aproape 26 de ani de domnie și despre moartea sa mucenicească.

Constantin Brîncoveanu s-a născut la 15 august 1654, fiind de neam din satul Brîncoveni din Oltenia. Tatăl său, postelnicul Papa Brîncoveanu a murit ucis într-o răscoală a ostașilor în domnia lui Constantin Șerban Vodă, în 1655. Fiul Constantin a fost crescut de mama sa Stanca, fiica postelnicului Constantin Cantacuzino. După ce a învățat carte grecească și slavonească, s-a căsătorit cu Maria, nepoata de fiu a domnitorului Antonie Vodă din Popești. Din această căsătorie s-au născut 11 copii: 4 feciori și 7 fete. De tînar a fost chemat în slujbe domnești; sub Duca Vodă

în afacerile interne ale altor țări; pentru ca să fie acceptate planurile asupra înghețării stocurilor de arme atomice; pentru ca toate popoarele subjugate să ajungă la libertate și independență deplină. De asemenea Adunarea exprimă îngrijorarea pentru planul creierii forțelor multilaterale atomice și speră că după Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva, țările în curs de dezvoltare vor avea posibilități mai mari de progres.

Viitorul omenirii se poate asigura prin aplicarea principiului coexistenței pașnice între state de diferite orînduri sociale. Coexistența pașnică e sfîrșitul războiului rece. Ea este întrecere economică, schimburi culturale, colaborare științifică, întîlniri personale, etc. Calea coexistenței se continuă prin proexistență pentru toți oamenii, care sînt chemați să meargă împreună cu cei ce luptă pentru pace.

Adunarea face apel la sprijinirea rezolvării pașnice a problemelor care azi sînt centre de criză, ca acelea din Sud-Estul Asiei, din Cipru, Palestina și Marea Caraibilor; la susținerea intrării R. P. Chineze în O.N.U.; la rezolvarea prin tratative a problemei germane. „Chemăm pe toți frații și toate surorile Bisericilor de a se împreuna cu noi în rugăciunile noastre și prin o angajare personală a contribui la crearea unei atmosfere favorabile tratativelor în care oamenii de Stat să ajungă la progrese și succese”, pe calea păcii.

Mesajul se încheie cu cuvintele: „Ne rugăm pentru toți creștinii din toată lumea ca să urmeze lui Iisus Hristos, prințul păcii. Roada dreptății se seamănă în pace de cei ce caută pacea (Iac. 3, 18)”.

„Apelul către guverne, parlamente și personalitățile marcante ale lumii”, după ce exprimă recunoștința pentru faptul că în ultimii ani tot mai mulți oameni au ajuns la conștiința răspunderii lor pentru cauza păcii și că multe guverne, prin măsurile luate, au micșorat primejdia acute de război, și arată că Adunarea înțelege să fie alături de luptătorii pentru pace pentru că omenirea să păsească mai departe pe calea păcii, se apelează la guvernele tuturor țărilor să facă din eforturile pentru pace baza politicii lor. Se atrage atenția în deosebi asupra problemelor următoare: coexistența pașnică, dezarmarea totală controlată, independența tuturor popoarelor și lichidarea foamei.

Coexistența pașnică este, în actuala situație, singura formă rezonabilă a relațiilor internaționale și oferă toate condițiile pentru un drum comun spre un viitor pașnic al omenirii. Ar fi salutat ca un prim pas important pe acest drum o decizie a tuturor statelor de a rezolva toate problemele litigioase prin tratative, iar în Europa încheierea tratatului de pace cu ambele state germane.

Fiind recunoscută în toată lumea necesitatea dezarmării generale, totale și controlate, se cer noi eforturi pentru ca la Conferința pentru dezarmare de la Geneva să se ajungă la noi rezultate și ca să se facă pași noi spre dezarmare prin încetarea cursei înarmărilor, reducerea efectivelor militare, înghețarea stocurilor de arme atomice, interzicerea experiențelor nucleare subterane, crearea de zone denuclearizate, renunțarea la baze militare pe teritorii străine și prin alte inițiative pe care le pot lua guvernele, ca și sprijinirea O.N.U. ca să-și poată împlini obligațiunile prevăzute în Charta Națiunilor Unite.

și Șerban Cantacuzino, ajungînd în cele din urmă în dregătoria de mare logofăt, adică cel mai apropiat sietnic al domnitorului. El era prețuit de toți pentru înțelepciunea, bunătatea și evlavia sa.

De aceea, n-a fost de mirare că la moartea unchiului său Șerban Cantacuzino (29 oct. 1688), boierii țării împreună cu mitropolitul Teodosie și cu patriarhul Dionisie al Țarigradului s-au hotărît ca să aleagă în scaun pe logofătul Constantin Brîncoveanu.

El și-a început domnia în împrejurări foarte grele pentru Țara Românească, tocmai în vremea unor războaie dintre turci și austrieci, țara fiind amenințată de turci, de tătari și austrieci. Dar Brîncoveanu, printr-o iscusință deosebită, a știut să păstreze cu toți legături de prietenie, ca țara să nu fie supusă la jafuri și pustiiri. În cursul unei așa de îndelungate domnii a avut o singură ciocnire cu o oaste austriacă în 1690, între Tohan și

mare de la Geneva să se ajungă la noi rezultate și ca să se facă pași noi spre dezarmare prin încetarea cursei înarmărilor, reducerea efectivelor militare, înghețarea stocurilor de arme atomice, interzicerea experiențelor nucleare subterane, crearea de zone denuclearizate, renunțarea la baze militare pe teritorii străine și prin alte inițiative pe care le pot lua guvernele, ca și sprijinirea O.N.U. ca să-și poată împlini obligațiunile prevăzute în Charta Națiunilor Unite.

Pentru realizarea independenței tuturor popoarelor e nevoie de abolirea resturilor colonialismului și înlăturarea neocolonialismului. În acest sens Conferința Statelor neangajate va aduce o contribuție la cauza păcii.

Pentru lichidarea foamei o contribuție însemnată ar fi reducerea cheltuielilor de înarmare. Se nădăjduiește de asemenea în organizarea de metode mai bune pentru împărțirea bunurilor pămîntului, posibilă după Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva și prin eforturile tuturor popoarelor. Se condamnă politica de apartheid din Africa de Sud, care e împotriva demnității omului și o primejdie pentru pace.

Apelul se încheie cu o chemare către guvernele tuturor popoarelor ca să slujească pacea în spiritul colaborării, respectului reciproc și omeniei.

Adunarea plenară, după adoptarea Mesajului și Apelului, a procedat la alegerea organelor conducătoare ale Conferinței Creștine pentru Pace. Ca președinte a fost ales prin unanimitate de voturi profesorul Dr. Hromadka; ca secretar general a fost ales I. N. Ondra. S-au ales membri în Comitetul Executiv, în care au fost sporite locurile la 24, și în Comitetul Consultativ, unde au fost sporite locurile la 165. Bisericilor din Patria noastră li s-au asigurat în Comitetul Consultativ 5 locuri, fiind aleși I. P. Sf. Mitropolit Iustin, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Corneanu, Episcopul Bisericii luterane Dr. Fr. Müller, Episcopul Bisericii reformate de la Oradea Al. Bulhi și profesorul M. Șesan. În Comitetul executiv ni s-a asigurat un loc, fiind ales I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Corneanu.

Lucrările celei de a doua Adunări pancreștine pentru pace s-au încheiat în ziua de 3 iulie, prin cuvîntarea președintelui Hromadka, care a chemat pe toți la muncă susținută pentru viitor, în vederea atingerii țelurilor fixate de această Adunare, de Conferința Creștină pentru Pace, care este lupta pentru stabilirea unei păci statornice în lume.

Datoria slujitorilor și credincioșilor Bisericii noastre este să urmăim apelului făcut de a doua Adunare pancreștină pentru pace și — în conlucrare cu slujitorii și credincioșii celorlalte culte — să sprijinim activ lupta poporului nostru pentru pace și toate inițiativele și acțiunile din lume care contribuie la biruința păcii. Să ne intensificăm lucrarea „pentru pacea a toată lumea”, ca să fim cu adevărat ucenici ai lui Iisus Hristos, Domnul păcii.

Pr. Prof. Sofron Vlad

Zirnești, pe care a și biruit-o De aceea, în cursul domniei sale a putut să construiască numeroase biserici și mănăstiri, să sprijine tipărirea de cărți și să încurajeze pe oamenii de carte. Sub aceste aspecte, doșnia lui este una dintre cele mai rodnice în trecutul nostru.

Constantin Vodă Brincoveanu a zidit din temelii sau a refăcut numeroase lăcașuri de închinare, alții în Țara Românească, cît și în afara hotarelor ei. Încă înainte de a ajunge domn a ridicat două biserici: una la Potlogi (1683) și alta la Mogoșoaia, lângă București (1688). În vara anului 1690 a pus temelii celei mai de seamă ctitorii ale sale, mănăstirea Hurezi din ținutul Vilcii, cu hramul Sfinții Impărați Constantin și Elena. Mănăstirea a fost lucrată cu o măiestrie deosebită, înconjurată cu ziduri și turnuri, ca o cetate de apărare, avînd pe lângă biserica principală și câteva paraclise, împodobite cu zugrăveli de către cei mai iscusiți meșteri ai vremii. Gîndul evlaviosului ctitor a fost ca mănăstirea Hurezi să fie loc de îngropare pentru el și familia sa, dar Dumnezeu a vrut ca numai o singură fiică să-i fiie înmormîntată aici.

Tot în Oltenia Brincoveanu a ridicat încă două noi lăcașuri de închinare pe locul altora mai vechi și anume la mănăstirea Brincoveni, unde era îngropat tot neamul său și la mănăstirea Mamul. În București a ridicat trei biserici, tot pe locul altora mai vechi: biserica Sf. Ioan Grecesc, biserica mănăstirii Sf. Sava și biserica mănăstirii Sf. Gheorghe Nou.

În afară de aceste biserici ridicate în întregime de evlaviosul domn, el a mai făcut o seamă de îmbunătățiri, adausuri sau prefaceri la numeroase altele: mănăstirea Bistrița, Strehaiia, Sadova, Gura Motrufului, Dintr-un lemn, Argeș, Dealu, mitropolia din Tîrgoviște și biserică domnească tot de acolo și altele.

Cîteva lăcașuri de închinare au fost ridicate și de membrii familiei sale. Astfel, Doamna Maria a ridicat mănăstirea Surpatele și bolnița de la Hurezi, iar fiul său Ștefan un paraclis cu hramul Sf. Ștefan, tot la Hurezi.

Dar ajutorul lui Brincoveanu s-a îndreptat și spre bisericile din afara Țării Românești. Astfel, el a acordat ajutoare la cele mai multe din mănăstirile Muntelui Athos, la mănăstirile din Bulgaria, Serbia, Grecia, Albania și în tot Răsăritul ortodox pînă la Alexandria, Muntele Sinai și Ierusalim.

Domnia lui Brincoveanu este însemnată și prin activitatea cărturărească desfășurată acum. La curtea sa au trăit cărturari de seamă cum a fost stolnicul Constantin Cantacuzino, cronicarul Radu Greceanu, mitropolitul Antim Ivireanul, episcopul Mitrofan al Buzăului, precum și alți învățați greci. La mănăstirea Sf. Sava din București funcționa o școală superioară înființată încă de înaintașul său, Șerban Cantacuzino, iar la biserica Sf. Gheorghe Vechi, tot în București, funcționa o școală de slavonie.

Constantin Brincoveanu a fost și un mare ocrotitor al tiparului. În timpul domniei sale existau cinci tipografii, la București, Buzău, Snagov, Rîmnic și Tîrgoviște, care au tipărit peste 80 de lucrări în limbile română, slavonă, greacă și arabă. A fost o mare binefacere nu numai pentru Brincoveanu, ci pentru întregul popor, că în timpul lui s-a ostenit cu tipărirea de cărți Antim Ivireanul, care datorită hărniciei și iscusinței sale a ajuns episcop de Rîmnic (1705) și apoi mitropolit al țării (1708). Antim a întemeiat o tipografie nouă la Snagov, unde a fost stareț 7 ani, a condus apoi tipografia din București și în cele din urmă a întemeiat noi tipografii la Rîmnicul Vilcea și apoi la Tîrgoviște. Din toate aceste tipografii, cu banii lui Brincoveanu și cu munca lui Antim, au ieșit la iveală nenunțate cărți de slujbă și de învățătură creștinească.

Pînă pe vremea aceea cărțile noastre de slujbă erau tipărite în limba slavonă, unele avînd doar tipicul în românește. Abia pe la sfîrșitul secolului XVII și mai cu seamă la începutul secolului XVIII

se începe traducerea lor în limba română. Sub Brincoveanu încă s-au tipărit cărți în românește: Psaltire, București 1697 și Buzău, 1701, 1703, Evanghelie, Snagov 1697, Noul Testament, București 1703, Apostol, Buzău 1704. Antim Ivireanul începe și tipărirea cărților de slujbă propriu zise în românește și slavonește: Molitvelnic, Rîmnic 1706 și Tîrgoviște 1713, Octoih, Tîrgoviște 1712, Liturghier, Tîrgoviște 1713. Pe lângă acestea, s-au tipărit în românește și cărți de învățătură creștinească: Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur, traduse de frații Șerban și Radu Greceanu, București 1691, Pravoslavnică mărturisire a mitropolitului Petru Movilă, Buzău 1691, Carte sau lumină, de Maxim Peloponezianul, Snagov 1699, Învățătură creștinești, traduse de Gh. Radovici, Snagov, 1700, Floarea darurilor, Snagov 1700, Învățătură pentru șapte Taine, tradusă de episcopul Mitrofan, Buzău 1702, Pilde filosofice, Tîrgoviște 1713.

În limba greacă de asemenea s-au tipărit numeroase cărți de slujbă și învățătură, unele din ele la îndemnul învățatului patriarh Dosoftei al Ierusalimului care a trăit multă vreme la Curtea lui Brincoveanu.

La rugămintea patriarhului Atanasie III Dabbas al Antiohiei, Brincoveanu a rînduit să se tipărească și cărți în limba arabă, spre folosul creștinilor ortodocși din Siria. Înființarea tipografiei și grija tipării cărților arabești i-a revenit tot lui Antim Ivireanul. Astfel, s-au tipărit un Liturghier grecesc-arăbesc la Snagov în 1701 și un Ceaslov grecesc-arăbesc la București în 1702. Cînd patriarhul Atanasie a părăsit Țara Românească, Brincoveanu i-a dăruit tipografia arabă pe care a dus-o la Alep în Siria, unde s-au tipărit apoi alte cărți de slujbă vreme îndelungată.

Pentru credincioșii din Georgia s-au Iviria, la rugămintea lui Antim Ivireanul, care era originar din această țară, Brincoveanu a trimis acolo pe Mihail Iștanovici, care a tipărit în 1710 la Tiflis, un Liturghier și o Evanghelie în limba georgiană. Astfel, ajutorul lui Brincoveanu s-a revărsat asupra tuturor Bisericilor ortodoxe din Răsărit.

O grijă deosebită a arătat Constantin Vodă Brincoveanu și pentru românii ortodocși din Ardeal și Biserica lor. Astfel, în 1698 a zidit o frumoasă biserică — în stil brincovenesc — în Făgăraș. În 1701 a zidit o biserică în Ocna Sibiului. Tot el este ctitor al mănăstirii de la Simbăta de Sus. A dăruit apoi numeroase ajutoare bisericii Sf. Nicolae din Scheii Brașovului, pe care au ajutat-o și mulți dintre înaintașii săi în scaun. În 1698, cu prilejul hirotonirii mitropolitului Atanasie Anghel la București, Brincoveanu i-a dăruit un rînd de odăjdii vlădicești, cărți de slujbă, precum și o danie de 6000 de bani, pentru ca să fie Mitropoliei „de întărire și ajutor” întrucît „o știm ca pe o corabie ce se leagănă în mijlocul valurilor mării”. Chiar și după ce Atanasie s-a unit cu Roma, crezînd că el totuși se va îndrepta, Brincoveanu a dăruit Mitropoliei, la 15 iunie 1700 o moșie la Merișani în Argeș.

Constantin Brincoveanu s-a străduit, pe cît a putut, să împiedice dezbinarea sulească a românilor ardeleni, săvîrșită la 1698—1700. El a scris și împăratului din Viena că românii din Ardeal să nu fie siliți a îmbrățișa Unirea cu Roma. Imprejurările politice de atunci l-au împiedicat însă să ducă o activă acțiune mai hotărîtă pentru împiedicarea actului făcut de mitropolitul Atanasie. El a continuat să trimită scrisori de îmbărbătare către românii din Schei și Țara Birsei, sfătuiindu-i să rămînă statornici în dreapta credință. Cărțile tipărite în timpul domniei lui Brincoveanu au cunoscut o largă răspîndire în Ardeal, multe ajungînd pînă în Maramureș. Unele erau dăruite de el însuși, cum ne arată însemnările făcute pe ele de către preoți.

Dar această stare de înflorire biserică și culturală a luat sfîrșit odată cu căderea lui Brincoveanu. Numeroasele pîri ale dușmanilor săi la împărăția turcească, precum și faptul că în răz-

Maica Domnului

Cu sărbătorile Domnului nostru Iisus Hristos stau în strînsă legătură sărbătorile Maicii Domnului, precum și viața ei stă în legătură strînsă cu viața pămîntească a Fiului ei dumnezeiesc. În adorarea Domnului, exprimată prin sărbătorile domnești, se cuprindea și preacinstitirea Maicii Domnului. De aceea Sărbătorile cele mai vechi ale Maicii Domnului apar în forma lor primă ca sărbători ale Domnului. Cînd ereticii au negat cîntea ce se cuvine Maicii Domnului, Biserica a instituit sărbători deosebite, privitoare la Maica Domnului, spre a o cînti în mod corespunzător sfințeniei sale și a împlini aceea ce însăși Maica Domnului a prezis în casa lui Zaharie: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile” (Luca 1, 43).

Maica Domnului e fiica pioșilor părinți Ioachim și Ana, care se trag din neamul lui David. Ea e logodnica lui Iosif și maica Domnului Iisus. Ea e femeia promisă lui Adam și Eva după căderea lor în păcat, a cărei sămînță va zdrobi capul șarpelui, Ea e fecioara minunată, care după profetul Isaia (7, 13) va naște pe Emanuil și pe care arhanghelul Gavriil o numește „plină de dar și binecuvîntată” între femei, iar Elisabeta, „maica Domnului” (Luca 1, 28—43). Ea este aceea, care prin pogorîrea Duhului Sfînt, s-a făcut Maica Dumnezeu-omului, Mîntuitorul lumii, devenind astfel modelul strălucit al tuturor virtuților și maica vieții eterne.

Cultul Fecioarei Maria începe de la Bunavestire, cu închinarea îngerului Gavriil prin cuvintele: „Bucură-te cea plină de dar”, sfințită cu desăvîrșire, și cu închinarea Elisabetei prin cuvintele: „Binecuvîntată esti tu între femei”... Ea o

(Continuare în pag. 4)

boiul ruso-turc din 1711 un boier al său a trecut de partea rușilor, au făcut pe turci să-l bănuiască de necredință și să-l mazilească, adică să-l înlăture din scaun. La 14 aprilie 1714, chiar în săptămîna Patimilor, a sosit la București un trimis al sultanului care i-a adus vestea maziliei și porunca de a porni la Constantinopol cu întreaga sa familie. Ajuns la Constantinopol, Brincoveanu și casa lui au fost duși în închisoarea celor 7 turnuri (Edicule). În ziua de 15 august 1714, tocmai cînd îplinea vîrsta de 60 de ani, a fost pornit cu întreaga familie spre locul de osîndă. Aici i s-a făgăduit că va scăpa cu viață, dacă va îmbrățișa credința mohamedană, lucru pe care evlaviosul domn l-a respins. Atunci, în prezența sultanului și a trimișilor țărilor străine, i s-a tăiat capul lui Ienache Văcărescu, cel mai de seamă sfetnic al domnitorului, apoi au căzut capetele celor 4 copii ai săi: Constantin, Ștefan, Radu și Matei. La urmă, după ce a văzut toată grozăvia uciderii lor, a fost tăiat și capul lui Brincoveanu. Capetele lor au fost purtate de turci prin Constantinopol în vîrfurile sulitelor, iar trupurile le-au fost aruncate a doua zi în Bosfor. Niște pescari credincioși le-au cules din mare și le-au îngropat în mănăstirea din insula Halki. Doamna Maria și ceilalți membri ai familiei care au scăpat cu viață, au fost închiși într-o cetate din Asia Mică, de unde s-au reîntors în Țara Românească abia peste doi ani. În 1720 ea a izbutit să aducă pe ascuns oasele soțului său în țară și să le îngroape în biserica Sf. Gheorghe Nou din București, ctitoria sa, punînd deasupra mormîntului o candelă cu o inscripție.

Din cele arătate se vede că domnitorul Constantin Brincoveanu a fost un mare binefăcător al Ortodoxiei și un mare sprijinitor al culturii, iar moartea sa a fost cu adevărat mucenicească. Se cuvine dar ca acum, la 310 ani de la nașterea sa și 250 de ani de la moartea sa, să-i aducem și noi prinos de recunoștință, pentru tot ce a făcut el pentru Biserica Ortodoxă de pretutindeni, pentru Biserica ardeleană și pentru poporul român.

M. Păcurariu

Maica Domnului

(Continuare din pag. 3)

numește pentru totdeauna „Maica Domnului”. Mulțimile, care ascultau pe Iisus o fericesc pe Maica Domnului prin glasul femeii care exclamă: „Fericit este pintecele ce te-a purtat și pieptul la care ai supt” (Lc. 11, 27). Fecioara însăși își dă seama de harul ce-l are înaintea lui Dumnezeu și zice: „Mărește suflete al meu pe Domnul... că iată de acum mă vor ferici toate neamurile, că mi-a făcut mie mărime Cel Puternic...”. Creștinii din toate neamurile o fericesc și-i aduc cult de supravenerație (iperdulie), pentru slințenia ei de Fecioară plină de dar și de Maică Precurată, Născătoare de Dumnezeu, „mai cinstită decît heruvimii și mai mărită, fără de asemănare, decît serafimii...”.

De atunci, noi, creștinii, avem cultul ei de mamă ideală și femeie model pentru toate femeile și mamele creștine. De atunci încoace începe a se zugrăvi icoana ei sfântă, încep a se face cîntări în onoarea ei, a se așeza sărbători și a se rîndui slujbe (Acatiste și Paraclise) în biserici pentru chemarea ei în ajutorul nostru. De atunci Ea este prețuită de creștinii, ca fiind cea mai bună și mai aleasă dintre toate ființele și făpturile lumii.

Sfinții Părinți (Epifanie, Nichifor, Calist ș. a.) subliniază: „Intr-adevăr Sf. Fecioară ne uimește nu numai prin neprihănită și curată frumusețe trupească, ci în deosebi prin desăvirșirea Ei sufletească. Mintea Ei era îndreptată numai către Dumnezeu și în dragoste față de aproapele. Era cu inima smerită și preînțeleaptă în convorbiri. Vorbea puțin și numai ce era necesar. Era sirguincioasă la citit, totdeauna harnică, respectuoasă față de toți, milostivă față de cei săraci, nerefuzînd nimănui ajutorul. Era supusă întru totul voinței lui Dumnezeu.

Rugăciunea ei era neîncetată. Răbdarea încercărilor grele era blajină. Cordiala căldură față de aproapele s-a arătat la Ea neîncetat din copilărie pînă la sfînta Ei adormire”. Ea stă în fața lui Hristos-Dumnezeu cu îndrăzneală maternă, căci mult poate rugăciunea Maicii către Fiul Ei și Dumnezeu nostru. Numai ei Biserica îi cîntă: „Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvîntată Născătoare de Dumnezeu...”.

Din primele timpuri ale creștinismului au fost compuse multe rugăciuni și laude în cinstea Maicii Domnului: toți se rugau ei în diferitele împrejurări ale vieții, calamități, primejdii, la nașteri și la moarte. În cinstea Ei s-au înălțat biserici și s-au consacrat orașe și mănăstiri. Prima biserică consacrată Maicii Domnului a fost construită în Lida, în sec. I, iar în sec. II — la Alexandria și multe alte biserici. Orașul Constantinopol, capitala lui Constantin cel Mare, a fost încredințat ocrotirii Maicii Domnului.

Pentru preamărirea Maicii Domnului Biserica consacră multe zile.

Unele din aceste zile sfinte se referă la evenimente din viața Ei pămîntească; altele la cinstirea lucrurilor ce s-au păstrat de la Ea și altele la arătările Ei minunate și la minunile săvîrșite pretutindeni de icoanele ei.

Astfel, după mărturia istoricului N. Calist din sec. XIV, „veșmintul Maicii Domnului se păstra în biserica Vlahernelor de lângă Constantinopol și se păstrează pînă azi, ca protector al orașului, făcînd multe vindecări și minuni”.

Este de la sine înțeles, că primii creștini care au crezut și au primit învățătura lui Hristos, totodată au cinstit și au iubit pe Preasfînta Sa Mamă, căreia Iisus atunci cînd atîrna pe cruce, îi dă în seamă tot neamul creștinesc în persoana lui Ioan Teologul: „Iată Fiul Tău”. Sf. Fecioară Maria, după moartea Fiului său, potrivit poziției luate de El, a viețuit la Sf. Ioan, fiindcă Iosif nu mai era în viață și Ea nu mai avea alți fii după trup afară de Iisus. Cei mai mulți istorici

spun că Ea a murit pe la an. 45 la Sf. Ioan în Ierusalim și că s-a săvîrșit în pace. Sub împăratul Mauriciu (582—602) a fost stabilită definitiv sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului. În Apus această sărbătoare s-a numit de la început „Mutarea Sf. Marii”.

În zilele pămîntești ale Maicii Domnului, mulți creștini din apropiere și din depărtare se grăbeau ca s-o vadă și s-o asculte, să primească de la Ea sfaturi și binecuvîntări. Iar acei creștini care nu aveau posibilitatea s-o vadă și să-i asculte sfaturile, doreau să-i vadă măcar chipul. De aceea Sf. Apostol și Evanghelist Luca, medic și pictor renumit, a pictat pe scindură trei icoane cu chipul Maicii Domnului, pe care le-a prezentat Ei. Ea, văzîndu-le, a repetat cuvintele proorocești: „De acum mă vor ferici toate neamurile...”.

Una dintre aceste trei icoane, ce s-a bucurat de însăși binecuvîntarea Maicii Domnului, pe care se înfățișează Maica Domnului singură, fără Unul născut Fiul Său, se numește a „Milostivirei”, ca rugătoare față de Fiul Său pentru a ne milui pe noi păcătoșii. O altă icoană, ce reprezintă pe Maica Domnului ținînd pe Fiul Său în brațe pe mîna stîngă se numește „Odighitria”, adică conducătoarea noastră către Impărăția Cerurilor. A treia icoană, ce reprezintă pe Preasfînta Fecioară cu Pruncul pe mîna dreaptă se numește tot a „Milostivirei”, dar spre deosebire de prima, se numește a „Milostivirei de Kikkos”, de la numele muntelui din insula Cipru, din partea nord-vestică a insulei.

Iisus Hristos înalță demnitatea Maicii Sale dumnezeiești, nu numai pentru că ea a născut pe Dumnezeu-omul, dar, pentru că ea este cu adevărat Maică și după duh, deoarece nimeni nu a ascultat cuvintele Lui și nu le-a păstrat în inima sa și n-a împlinit voia Tatălui, cu atîta credință ca Precurata Lui Maică.

Creștinii cunosc puterea mijlocirii Maicii Domnului și aleargă la rugăciunile ei în toate împrejurările.

Fiul lui Dumnezeu s-a înălțat la cer și șade de-a dreapta Tatălui și nu încetează să dea ascultare dumnezeieștii Sale Maice, iar Ea, ridicată de Fiul Ei și Dumnezeu la cer, nu încetează a-și iubi Fiul și marea Sa operă de mîntuire și a se ruga pentru noi.

Să ne adresăm Maicii noastre ca niște fii iubii și să zicem: „Preasfîntă Născătoare, ajută-ne! Pe Tine Te chemăm, ajută-ne, înțelepțește-ne, arată-ne calea către împărăția cerurilor! Dă-ne putere, ca prin fapte bune, cugete curate, credință, îndeplinirea conștiințioasă a datoriilor noastre să putem dobîndi dreptul la ocrotirea Ta de Mamă!

Toată nădejdea noastră o punem în Tine, Maica lui Dumnezeu, păzește-ne sub acoperămintul Tău!”.

Pr. Chiril Pistrui

AȘ VREA...

Aș vrea Mediterana în țărături să lovească
Cu ramura albastră — măslinii s-odraslească,
Cărările să curgă sub arborii în floare,
Porumbii albi ai păcii din ceruri să coboare.

Aș vrea în toată lumea un cîntec să răsune
Din biciume de raze, iar a visării strune
Inalțe armonie Cerescului Părinte,
Vezuviul peste arme reverse-se fierbinte.

Aș vrea să înflorească pe cer livezi de stele
Sînt omul din uzină, sînt omul de pe schele,
Sînt cel ce zbor în cosmos, iar în adînc de mine
Cobor să zmulg din bezne vieții zări senine.

Sînt om și pretutindeni sînt însetat de soare
Iar noaptea printre stele aștept ca să coboare,
Ca altădată ingeri în haină de lumină.
Și îmi visez planeta, prin spații, o grădină.

Ichim Dumitru

Douăzeci de ani de fericire

Douăzeci de ani de fericire,
Douăzeci de ani de împlinire,
Pun pe-a țării frunte azurie
Cunună de mirt, de bucurie.

Liberă, măreață și frumoasă,
Ca o jună, tină, mireasă,
Cu privirea-albastră-ncîntătoare,
Ride-nprospătată către soare.

Colb de aur, păru-i de mătase
Lasă pe tarlalele mănoase,
Peste mările de grîne înfrățite,
Peste bărăgane nesfîrșite.

Colective mijlocu-i încinge,
Floarea primăverii azi o ninge,
Duc colectivității în hambare
Cerul de belșug, de sărbătoare

Zi de zi pe umeri i s-anină
Tot cite-un oraș, cite-o grădină,
Fabrici și uzine, totu-i un extaz
Ca și mindra, nouă mare la Bicaz.

Douăzeci de ani de tinerețe,
Nuferi oglindiți în frumusețe,
Îți aduc Republică iubită
Slavă veșnică, nemărginită.

Preot Ștefan Tascianu

LA HRAM

La praznicul „Adormirii Maicii Domnului” a avut loc la Sf. Mănăstire „Brîncoveanu” de la Simbăta de Sus (Făgăraș), hramul Mănăstirii.

Hramul s-a desfășurat conform cu rînduiala stabilită de I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae care era la Sf. Mănăstire. Sf. Liturghie s-a săvîrșit de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. Arhim. N. Mladin și P. C. consilier arhiepiscopesc I. Vlad. Răspunsurile le-a dat corul de la biserica de pe Groapă din Sibiu. La sfîrșitul sfîntei Liturghii au predicat:

P. C. Arhim. Serafim despre darul lui Dumnezeu ce sălășluiește în sufletul credinciosului și despre fructificarea acestui dar în ostenele zilnice pentru binele tuturor;

C. pr. O. Cocan (Făgăraș) despre Maica Domnului și despre misiunea femeii, a mamei creștine de a crește copiii în credință și dragoste de patria noastră scumpă;

P. C. Arhim. prof. N. Mladin despre muncă și rugăciune, despre pace (a 2-a Adunare pancreștină pentru pace de la Praga) și despre realizările patriei noastre și patriotismul ce însuflețește pe credincioșii Bisericii noastre;

P. C. Consilier arhiepiscopesc I. Vlad despre obligația credincioșilor de a fi buni fii ai Bisericii și buni cetățeni ai patriei, participanți activi la marile realizări ale poporului și împlinitori ai îndrumărilor date de înțelepții ocîrmuitori ai țării noastre.

După Sf. Liturghie s-a slujit Sf. Maslu, Sfințirea Apei la fîntină, ectenia morților la mormîntul Mitropolitului Nicolae Bălan și au fost împărtășiți credincioșii.

A doua zi, duminică, 16 august, s-a săvîrșit parastas de pomenire pentru Constantin Brîncoveanu, de la moartea căruia s-au împlinit 250 ani. A vorbit P. C. Arhim. N. Mladin despre viața lui Constantin Brîncoveanu, cu îndemnul ca — după pilda lui — credincioșii de azi să fie oameni ai păcii, luptători activi pentru pace. atașati de legea strămoșească și iubitori de cultură.